

μαία ἕως ἐσχάτων, ἧ ὡς κορωνίς προσετέθη ἡ λαμπρὰ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Σταυροῦ ἐπιλεγομένη τῷ 1855 ἐπὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος Κυρίλλου μετὰ τυπογραφείου¹, ἧς πρῶτος Σχολάρχης ἐγένετο Διονύσιος ὁ Κλεόπας (1848—1856, πρὸ τῆς συστάσεως διδάξας καὶ μετ' αὐτήν), Νικόδημος, ὁ Κυζίκου ὕστερον (1856—1858), Γερμανὸς Ἀρχιμανδρίτης ὁ Γρηγοράς (1858—1862) καὶ ἕτεροι² πλείστοι δὲ πολλαχοῦ τῆς Παλαιστίνης ὑπ' αὐτοῦ Σχολαὶ ἀρρένων καὶ θηλέων ἰδρῦθησαν καὶ συντηροῦνται³, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀρτιοχίας κατὰ τὴν Δαμασκὸν καὶ τὰ πέριξ⁴.

Ἐν Τραπεζοῦντι, ἔνθα καὶ πρὸ τῆς ἀλώσεως ὑφίσταντο Σχολαὶ ἀκμαῖαι, ἐν αἷς ἐπαιδεύθησαν οὐ μόνον Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ ἀλλογενεῖς, μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β', διὰ τὴν ἄλλοτε λαμπρότητα αὐτῆς τὰ γράμματα δὲν ἐξέλιπον ὄλωσ. Ἢδη κατὰ τὰ μέσα τῆς ΙΖ' Ἐκατ. φαίνεται διδάξας αὐτόθι Σεβαστὸς ὁ Κυμινήτης (ἐκ Κυμίνων πόλεως παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα) Τραπεζούντιος ἐπιλεγόμενος⁵. Ἡ Σχολὴ αὕτη, *Φροντιστήριον*, εἶχε παρ' ἑαυτῆ καὶ βιβλιοθήκην, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τὴν ἑαυτοῦ Γεώργιος ὁ Τραπεζούντιος ἐν Βουκουρεστίῳ διδάξας (1710) ἐπὶ Νικολάου τοῦ Μαυροκορδάτου⁶, καὶ ἐν Τραπεζοῦντι ἐκπαιδευθεῖς. Τῷ δὲ χρόνῳ φαίνεται ἡ Σχολὴ προαγομένη ἐπὶ τὸ βέλτιον· διότι περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΗ' Ἐκατ. καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΘ' ἐδίδαξαν ἐν αὐτῇ Θεοφάνης ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Χαλδείας, εἶτα Νικόδημος, ἐπίσης αὐτόθεν, εἶτα Ἰερεμίας ἐκ τῆς Μονῆς Περιστερεῶνος, ὅς καὶ ἐν Βλαχίᾳ ὕστερον ἐδίδαξε. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἡλίας ὁ Κανδήλας. Ὑστερον δὲ τοῦ Φροντιστηρίου κλεισθέντος, προσέστη αὐτοῦ αὕθις ἀνοικθέντος ὁ ἐκ Χαλδείας Σεραφεῖμ Ἱερομόναχος, μετὰ δὲ τοῦτον

(1) Πανδ. ΙΕ', 226.— Φιλίστορος Τόμ. Δ', 58—.

(2) Πανδ. ΙΒ'. 160.

(3) Αὐτόθι.

(4) Πανδ. ΙΒ', 306.

(5) Θεοδ. Κυριακίδου Τραπεζοῦντιοῦ ἔγγραφ. σημ. Περὶ Τραπεζοῦντος καὶ τῆς Σχολῆς αὐτῆς ὄρα Π. Τριανταφυλλίδου ἢ ἐν Πόντῳ Ἑλληνικὴ φυλὴ, ἦτοι τὰ Ποντικὰ. ἐν Ἀθήναις 1866 σελ. 39—49. 188.

(6) Βρετοῦ Α', 188. Ἐ. Σταματιάδου Βιογραφ. Διεσμ. κτλ. σελ. 403.